

Dosarul nr. 3ra-23/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud. V. Sîrbu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. A. Toderaș, Gh. Liulca, E. Bejenaru)

DECIZIE

8 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul:

Judecătorii:

Tamara Chișca-Doneva

Maria Ghervas

Nina Vascan

Victor Burduh

Nicolae Craiu

examinând recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de
către Ion Muruianu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la
declarată nulitatea refuzului, recalcularea pensiei și achitarea pe viitor a pensiei,
împotriva deciziei din 23 iulie 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respins
apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 21 martie
2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă:

La 14 ianuarie 2019, Ion Muruianu a depus cerere de chemare în judecată împotriva
Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la declararea nulității refuzului,
recalcularea pensiei și achitarea pe viitor a pensiei.

În motivarea acțiunii, concretizată pe parcursul examinării cauzei, reclamantul a
indicat că activează în funcția de judecător din anul 1990, iar în prezent este judecător la
Curtea de Apel Chișinău. Din anul 2004 deține gradul superior de calificare al
judecătorilor, în anul 2007 prin hotărârea Parlamentului Republicii Moldova a fost
numit în funcție de Președinte al Curții Supreme de Justiție pe un termen de 4 ani și a
exercitat acest mandat până în anul 2012.

A menționat că începând cu anul 2007 primește pensia de judecător în mărime de
80% din salariul lunar al Președintelui Curții Supreme de Justiție, stabilită în temeiul
art. 32 Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului.

A explicat că pârâta Casa Națională de Asigurări Sociale permanent sfidează
drepturile tuturor pensionarilor din țară, inclusiv al magistraților care au dobândit
dreptul la pensie și, în particular, al subsemnatului-reclamant. Acest fapt este notoriu și
se observă din motorul de căutare a paginilor electronice al instanțelor de judecată

privind multiplele litigii judiciare intentate și câștigate de pensionari, în raport cu Casa Națională de Asigurări Sociale.

În opinia reclamantului, Casa Națională de Asigurări Sociale nesocotește vehement și prevederile art. 120 din Constituție care proclamă că este obligatorie respectarea hotărârilor definitive ale instanțelor judecătorești, precum și executarea lor. Mai mult, se deduce convingerea că toți angajații pârâtei ori sunt total incompetenți, ori sunt grav afectați de rea-credință, dat fiind faptul că aceștia, în contradicție cu principiile de drept unanim recunoscute cu privire la puterea lucrului judecat și autoritatea lucrului judecat „res judicata pro veritate habetur” (lucrul judecat e considerat ca exprimând adevărul), ignoră, cu desăvârșire, hotărârile judecătorești și jurisprudența națională unitară în litigii similare și chiar identice.

Reclamantul a relatat că prin hotărârea din 12 iunie 2014 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău a fost admisă integral acțiunea reclamantului Ion Muruianu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale; s-a recunoscut ilegală decizia nr. X-01 din 18 aprilie 2014 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani mun. Chișinău privind refuzul în recalcularea pensiei lui Ion Muruianu; a fost obligată Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani mun. Chișinău de a recalcula și achita pensia lui Ion Muruianu pentru vechimea în muncă, începând cu 1 ianuarie 2014 conform Legii nr. 37 din 7 martie 2013, în cuantum de 80% din salariul mediu lunar al Președintelui Curții Supreme de Justiție în funcție, ținându-se cont de indexarea salariului; s-a obligat Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani mun. Chișinău de a recalcula și achita pensia lui Ion Muruianu în același mod, reieșind din salariul mediu lunar achitat Președintelui Curții Supreme de Justiție în funcție, ținându-se cont de indexarea salariului, în conformitate cu prevederile art.4 și art. 5 din Legea privind salarizarea judecătorilor nr. 328 din 23 decembrie 2013, începând 1 aprilie 2015 și de la 1 aprilie 2016, ținându-se cont de salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul 2015 și respectiv anul 2016, astfel până când salariul judecătorilor vor fi plătite în cuantum deplin”. Prin hotărârea suplimentară din 18 iulie 2014 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău a fost obligată Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani mun. Chișinău de a recalcula și achita pensia lui Ion Muruianu privind vechimea în muncă, în sumă de 16 224 de lei, începând cu 1 ianuarie 2014 conform Legii nr. 37 din 7 martie 2013, în cuantum de 80% din salariul lunar al Președintelui Curții Supreme de Justiție, care în prezent constituie suma de 20 280 lei”. Prin decizia din 13 ianuarie 2015 a Curții de Apel Bălți a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și au fost menținute integral hotărârile Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 12 iunie 2014 și din 18 iulie 2014. Prin încheierea din 7 iulie 2015 a Curții Supreme de Justiție a fost considerat inadmisibil recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale. Casa Națională de Asigurări Sociale fiind obligată, prin hotărâri judecătorești irevocabile și prin lege, să calculeze și să achite corect pensia subsemnatului, Casa Națională de Asigurări Sociale, în mod nelegal și abuziv, începând cu 1 aprilie 2015 și până în prezent nu a calculat și nu a achitat reclamantului cuantumul pensiei în corelație cu mărimea salariului lunar al Președintelui Curții Supreme în exercițiu. Este notoriu și incontestabil faptul că, în această perioadă, salariul lunar al Președintelui Curții Supreme în exercițiu a fost în mărime după cum urmează: anul 2015 – 27 000 de lei; anul 2016 – 30 300 de lei; anul 2017 – 33 600 de lei; anul 2018 – 36 900 de lei. Respectiv, pensia reclamantului urma a fi calculată și achitată lunar în proporție de 80% din aceste valori și era egală după cum

urmează: anul 2015($27\ 000 \times 80\%$) = 21 600 de lei x 12 = 259 200 de lei; anul 2016($30\ 300 \times 80\%$) = 24 240 de lei x 12 = 290 880 de lei; anul 2017($33\ 600 \times 80\%$) = 26 880 lei x 12 = 322 560 de lei; anul 2018($36\ 900 \times 80\%$) = 29 520 de lei x 12 = 354 240 de lei.

Însă, pentru perioadă respectivă Casa Națională de Asigurări Sociale ilegal și eronat a calculat și achitat reclamantului pensie după cum urmează: anul 2015 = 202 475, 52 de lei; anul 2016 = 269 450, 40 de lei; anul 2017 = 265 584 de lei; anul 2018 = 266 220 de lei.

Reclamantul a invocat că ținând cont de salariul lunar al Președintelui Curții Supreme în exercițiu și pensia efectiv achitată, se atestă că Casa Națională de Asigurări Sociale a admis intenționat restanța la plata pensiei reclamantului, după cum urmează: anul 2015 = 56 724, 48 de lei ($259\ 200 - 202\ 475,52$); anul 2016 = 21 429, 60 de lei ($290\ 880 - 269\ 450,40$); anul 2017 = 56 976 de lei ($322\ 560 - 265\ 584,00$); anul 2018 = 88 020 de lei ($35\ 4240 - 266\ 220$).

A afirmat că din culpa Casei Naționale de Asigurări Sociale pentru toată perioada indicată supra nu i-a fost achitată pensia în mărime de 223 150, 08 de lei.

A precizat că, aceste acțiuni a Casei Naționale de Asigurări Sociale sunt vădit ilegale și vin în contradicție flagrantă cu prevederile art. III Legea art. 60 din 4 aprilie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, care stabilesc cert, explicit și pe înțelesul tuturor că judecătorii care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător vor primi pensie în mărimea stabilită până la data intrării în vigoare a prezentei legi. La fel, este indubitabil faptul că dispoziția art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului(citată supra), reglementează clar că pensia judecătorului se recalculează ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu.

A notat că aceste prevederi legale, care sunt hotărâtoare pentru calcularea și achitarea corectă a pensiei reclamantului și, implicit, pentru soluționarea justă a prezentului litigiu, îmbracă o formă suficient previzibilă și nu poartă nici un element de obscuritate. Deci, este vizibil aspectul că legiuitorul, prin aceste două legi, nu face nici o diferență între judecătorul-pensionar aliat în funcție, al cărui drept de pensie a fost obținut și pus în plată sub imperiul legii vechi și judecătorul-pensionar demisionat, și nu impune careva limitări retroactive magistraților-pensionari, care continuă să înfăptuiască justiție.

Reclamantul a susținut că privită din acest punct de pornire, este sfidătoarea atitudinea Casei Naționale de Asigurări Sociale în privința judecătorilor-pensionari în funcție, or, ultima interpretează legea doar pe înțelesul ei și o tălmăcește cu deviere de la ceea ce este normal și corect, fără nici o justificare acceptabilă. Se creează impresia că pârâta, din varii motive, nu reușește să studieze până la capăt Legea nr. 60 din 4 aprilie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, ori, în caz contrar ar fi priceput textul și spiritul introdus de organul legislativ în art. III din această normă legală, care statuează că judecătorii care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător, vor primi pensie în mărimea stabilită până la data intrării în vigoare a prezentei legi. În plus, pârâta ar urma să cunoască că Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 4 noiembrie 1950, art. 1 prevede că orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa

decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional. La rândul său, Constituția Republicii Moldova prin art. 46, art. 47 garantează dreptul de proprietate și de asistență socială, iar conform prevederilor legale pertinente dreptul la pensie este unul perpetuu și imprescriptibil. Concomitent, așa cum a arătat CEDO și Curtea Constituțională a Republicii Moldova, în jurisprudența lor notorie, dreptul la pensie, care este efectiv în plată, este un drept de proprietate ocrotit de CEDO și de Constituție, care nu poate fi anihilat.

Ion Muruianu a relevat că, caracterul vădit ilicit al acțiunilor Casei Naționale de Asigurări Sociale este confirmat recent și de jurisprudența națională, în special, prin încheierea din 14 noiembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție (Dosarul nr.3ra-1524/18) prin care a fost declarat inadmisibil recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale și au fost menținute hotărârea din 5 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și decizia din 19 iunie 2018 a Curții de Apel Bălți, adoptate în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Nina Cernat către Casa Națională de Asigurări Sociale, având un obiect juridic de litigiu absolut identic cu pricina reclamantului.

Reclamantul a mai adăugat că a recepționat răspunsul nr. M-2763 din 9 ianuarie 2019 oferit de pârâtă la cererea prealabilă, pe care îl apreciază ca fiind unul derizoriu și lipsit de importanță juridică. Mai mult ca atât, răspunsul la cererea prealabilă denotă faptul că pârâta manifestă un nihilism juridic pronunțat, prin negarea radicală a unui sistem de valori.

Reclamantul Ion Muruianu a solicitat declararea ilegalității acțiunilor Casei Naționale de Asigurări Sociale privind refuzul în recalcularea și plata pensiei, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a recalcula și de a achita corect pensia începând cu 1 aprilie 2015 și pe viitor, din mărimea salariului lunar al Președintelui Curții Supreme în exercițiu, încasarea din contul pârâtei a pensiei necalculate și neachitate în mărime de 223 150,08 lei, pentru perioada cuprinsă între 1 aprilie 2015 și 31 decembrie 2018.

Prin hotărârea din 21 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost admisă acțiunea depusă de către Ion Muruianu. S-a recunoscut ilegal refuzul nr. M-2763/18 din 9 ianuarie 2019 a Casei Naționale de Asigurări Sociale. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale de a efectua recalcularea cuantumului pensiei lui Ion Muruianu, începând cu 1 aprilie 2015 și pe viitor, din mărimea salariului lunar al Președintelui Curții Supreme de Justiție în exercițiu. S-a încasat de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul lui Ion Muruianu, pensia necalculată și neachitată pentru perioada 1 aprilie 2015 – 31 decembrie 2018, în sumă de 223 150 de lei.

Prin decizia din 23 iulie 2019 a Curții de Apel Bălți a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 21 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

La data de 15 august 2019, Casa Națională de Asigurări Sociale prin intermediul oficiului poștal a depus recurs, fiind ulterior completat prin recursul suplimentar din 19 septembrie 2019 împotriva deciziei din 23 iulie 2019 a Curții de Apel Bălți.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu decizia contestată, deoarece instanța de apel la emiterea acesteia nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, a aplicat eronat normele de drept material și procedural, precum și a interpretat în mod eronat legea materială aplicabilă speței.

A remarcat că la art. III din Legea nr. 60 din 4 aprilie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, este prevăzut că judecătorii care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător vor primi pensie în mărimea stabilită până la data intrării în vigoare a prezentei lei.

A menționat că la capitolul dat s-a expus și Ministerul Justiției prin scrisoarea nr. 03/3250 din 3 aprilie 2015. În scrisoarea menționată ministerul de resort a explicat că se recalculează pensiile stabilite până la data de 16 mai 2014 (data intrării în vigoare a Legii nr. 60 din 4 aprilie 2014) judecătorilor demisionați și judecătorilor eliberați din funcție în legătură cu atingerea plafonului de vârstă. Iar, pensiile stabilite până la intrarea în vigoare a Legii nr. 60 din 4 aprilie 2014 judecătorilor care activează în continuare în funcție de judecător nu se mai supun recalculării în temeiul art. 32 alin.(1) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995. Odată ce au fost abrogate prevederile art. 32 din Legea nr. 544/1995, ce admiteau recalcularea pensiei judecătorului ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu sau modificării/creșterii salariului odată cu numirea acestuia în altă funcție superioară celei deținute, pensia judecătorilor care se află în exercițiul funcției nu mai are fundamentare legală de a fi recalculată odată cu majorarea salariului. Dreptul la recalcularea pensiei fiind rezervat doar judecătorilor demisionați și judecătorilor eliberați din funcție în legătură cu atingerea plafonului de vârstă, precum și indică art. 32 alin. (3) din Legea nr. 544/1995.

În opinia recurentei nu pot fi reținute argumentele instanței de apel referitor la faptul că art. III din Legea nr. 60 din 4 aprilie 2014 nu se atribuie la Legea nr. 544/1995, or, la caz legislatorul s-a referit anume la această categorie de funcționari de stat – judecători, activitatea cărora este reglementată de Legea cu privire la statutul judecătorului. Prin urmare, specificarea concretă, prin lege a unor chestiuni ce țin de drepturile de pensionare a judecătorilor, nu poate fi interpretat altfel decât prevede legislația în vigoare.

A afirmat că instanțele inferioare au admis cerința reclamantului/intimatului fără a aprecia dacă calculul prezentat este veridic și întemeiat, or, calculul dat rezultă din prezentarea eronată a salariului lunar al Președintelui Curții Supreme de Justiție, deoarece pe perioadele respective salariul este de : anul 2015 – 22 529 de lei; anul 2016 – 27 665 de lei; anul 2017 – 30 504 lei; anul 2018 – 36 250 de lei.

A enunțat că aceasta este informație oficială, respectiv nu este clar de ce s-a operat cu astfel de sume eronate.

A mai adăugat că pentru anul 2015, 2016 intimatului deja i-a fost recalculată pensia din salariul lunar al Președintelui Curții Supreme de Justiție, respectiv opinează ca fiind ilegală obligarea de achita dublu diferența la pensie pentru aceiași perioadă.

Recurenta a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi decizii.

Prin referința depusă la data de 10 octombrie 2019 și referințele suplimentare din 14 ianuarie 2020 și respectiv 2 martie 2020 Ion Muruianu a solicitat ca recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale să fie declarat inadmisibil.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) Cod administrativ, prezentul cod a intrat în vigoare la 1 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale. Respectiv, procedura de contencios administrativ dedusă judecării în prezenta speță urmează a fi judecată prin prisma dispozițiilor Codului administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, pe când în partea materială urmează a fi aplicate prevederile legale în vigoare la momentul emiterii actului administrativ, și anume, a Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 (abrogată la 1 aprilie 2019).

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Iar conform art. 245 din același cod, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Curtea de Apel Bălți a pronunțat decizia contestată la data de 23 iulie 2019, iar recurenta a recepționat-o la data de 7 august 2019, fapt confirmat prin avizul de recepție de recepție/livrare (f.d.128).

Astfel, recursul depus la data de 19 august 2019, este în termen.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, examinând admisibilitatea recursului, l-a numit pentru judecare în conformitate cu prevederile art. 193 alin. (3) din Codul administrativ în completul de 5 judecători.

În conformitate cu art. 247 din Codul administrativ, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursul, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Totodată, conform art. 194 alin. (2) Cod administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

În temeiul art. 244 alin. (2) în coroborare cu art. 231 alin. (2) Cod administrativ, pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La rândul său, în corespundere cu art. 219 alin. (1) – (3) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces.

Din suportul probatoriu anexat la materialele cauzei se denotă cu certitudine că Ion Muruianu activează în funcția de judecător din anul 1990, în prezent este judecător la Curtea de Apel Chișinău, iar din 2004 deține gradul superior de calificare al judecătorilor. În anul 2007, prin hotărârea Parlamentului Republicii Moldova, a fost numit în funcția de președinte al Curții Supreme de Justiție pe un termen de 4 ani, acest mandat l-a executat până în anul 2012.

Totodată, s-a constatat că începând cu anul 2007 Ion Muruianu primește pensie de judecător în mărime de 80% din salariul lunar al Președintelui Curții Supreme de Justiție, stabilită în temeiul art. 32 din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului.

La data de 3 decembrie 2018 Ion Muruianu s-a adresat către Casa Națională de Asigurări Sociale cu cererea prealabilă, prin care a solicitat recalcularea pensiei începând cu data de 1 aprilie 2015 în temeiul Legii nr. 328 din 23 decembrie 2013, Legii nr. 37 din 7 martie 2013 și a Legii nr. 60 din 4 aprilie 2014 (f.d.9-12).

Prin răspunsul nr. M-2763/18 din 9 ianuarie Casa Națională de Asigurări Sociale l-a informat pe Ion Muruianu despre refuzul recalculării pensiei în temeiul art. 3 din Legea nr. 60 din 4 aprilie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (f.d.37).

În conformitate cu prevederile art. 1 alin. (2) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 (în vigoare până la 1 aprilie 2019), orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

Conform art. 3 alin. (1) lit. a) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 (în vigoare până la 1 aprilie 2019), obiect al acțiunii în contenciosul administrativ îl constituie actele administrative, cu caracter normativ și individual, prin care este vătămat un drept recunoscut de lege al unei persoane, inclusiv al unui terț, emise de: autoritățile publice și autoritățile asimilate acestora în sensul prezentei legi.

În temeiul art. 16 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 (în vigoare până la 1 aprilie 2019), persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte a actului respectiv și repararea pagubei cauzate.

Art. 16 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 (în vigoare până la 1 aprilie 2019) prevede că, cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel. Acest termen curge de la: data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia.

Astfel, la data de 14 ianuarie 2019, Ion Muruianu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, solicitând declararea ilegalității acțiunilor Casei Naționale de Asigurări Sociale privind refuzul în recalcularea și plata pensiei, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a recalcula și de a achita corect pensia începând cu 1 aprilie 2015 și pe viitor, din mărimea salariului lunar al Președintelui Curții Supreme în exercițiu, încasarea din contul pârâtei a pensiei necalculate și neachitate în mărime de 223 150,08 lei, pentru perioada cuprinsă între 1 aprilie 2015 și 31 decembrie 2018.

Instanțele ierarhic inferioare fiind investite cu judecarea prezentei cauze au ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii.

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu argumentele invocate în recurs, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră corectă soluția instanței de apel și a primei instanțe privind admiterea acțiunii depuse de Ion Muruianu ca fiind întemeiată.

Or, în conformitate cu art. III din Legea nr. 60 din 4 aprilie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare de la data de 16 mai 2014, judecătorii care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător, vor primi pensie în mărimea stabilită până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Conform art. 32 alin. (1) și (3) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, judecătorul care a atins vârsta de 50 de ani și are o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani, dintre care cel puțin 12 ani și 6 luni a activat în funcția de judecător, are dreptul la pensie pentru vechime în muncă în proporție de 55% din salariul mediu lunar, iar pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 de ani - de 3%, dar în total nu mai mult de 80% din salariul mediu lunar. Pensia judecătorului se recalculează ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu. Pensia pentru vechime în muncă stabilită în condițiile alin.(1) se calculează și se plătește doar judecătorilor demisionați și judecătorilor eliberați din funcție în legătură cu atingerea plafonului de vârstă.

La capitolul dat se menționează că prin hotărârea din 12 iunie 2014 și hotărârea suplimentară din 18 iulie 2014 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău devenite irevocabile prin încheierea din 7 iulie 2015 a Curții Supreme de Justiție a fost admisă integral acțiunea reclamantului Ion Muruianu. S-a recunoscut ilegală decizia nr. X-01 din 18 aprilie 2014 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani mun. Chișinău privind refuzul în recalcularea pensiei lui Ion Muruianu. S-a obligat Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani mun. Chișinău de a recalcula și achita pensia lui Ion Muruianu pentru vechimea în muncă, începând cu 1 ianuarie 2014 conform Legii nr. 37 din 7 martie 2013, în cuantum de 80% din salariul mediu lunar al Președintelui Curții Supreme de Justiție în funcție, ținându-se cont de indexarea salariului. S-a obligat Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani mun. Chișinău de a recalcula și achita pensia lui Ion Muruianu în același mod, reieșind din salariul mediu lunar achitat Președintelui Curții Supreme de Justiție în funcție, ținându-se cont de indexarea salariului, în conformitate cu prevederile art. 4 și art. 5 din Legea privind salarizarea judecătorilor nr. 328 din 23 decembrie 2013, începând 1 aprilie 2015 și de la 1 aprilie 2016, ținându-se cont de salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul 2015 și respectiv anul 2016, astfel până când salariul judecătorilor vor fi plătite în cuantum deplin. S-a obligat

Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani mun. Chișinău de a recalcula și achita pensia lui Ion Muruianu privind vechimea în muncă, în sumă de 16 224 de lei, începând cu 1 ianuarie 2014 conform Legii nr. 37 din 7 martie 2013, în cuantum de 80% din salariul lunar al Președintelui Curții Supreme de Justiție, care în prezent constituie suma de 20 280 lei (f.d.20-25).

În conformitate cu prevederile art. 10¹ din Legea privind salarizarea judecătorilor și procurorilor nr. 328 din 23 decembrie 2013, salariile de funcție ale judecătorilor și procurorilor stabilite în condițiile art. 1 se reexaminează anual de la data de 1 aprilie.

Prin urmare, în speță instanțele ierarhic inferioare corect au stabilit că recalcularea pensiei judecătorului urmează să se efectueze reieșind din cuantumul dreptului patrimonial dobândit, la caz, ținându-se cont de mărimea salariului lunar al președintelui Curții Supreme de Justiție în exercițiu, fără careva limitări.

În temeiul art. 4 alin.(3) lit. b) și art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea privind salarizarea judecătorilor și procurorilor nr. 328 din 23 decembrie 2013 (în vigoare până la 1 decembrie 2018), salariul de funcție al judecătorului din cadrul Curții Supreme de Justiție se stabilește în cuantum de 5, 0 salarii medii pe economie pentru judecătorul care are o vechime în muncă în funcția de judecător de peste 16 ani, iar pentru exercitarea funcției de președinte sau de vicepreședinte al instanței judecătorești, judecătorul beneficiază de un spor calculat în raport procentual față de salariul de funcție în cuantum: de 20 % pentru exercitarea funcției de președinte al Curții Supreme de Justiție.

Prin prisma dispozițiilor art. 10 lit. a)- c) din Legea privind salarizarea judecătorilor și procurorilor nr. 328 din 23 decembrie 2013 (în vigoare până la 1 decembrie 2018), prevederile art. 4 din prezenta lege se pun în aplicare după cum urmează: de la 1 ianuarie 2014, salariile de funcție ale judecătorilor vor fi plătite în cuantum de 80% din salariile de funcție prevăzute la articolul 4; de la 1 aprilie 2015, salariile de funcție ale judecătorilor vor fi plătite în cuantum de 90% din salariile de funcție prevăzute la articolul 4; de la 1 aprilie 2016, salariile de funcție ale judecătorilor vor fi plătite în cuantum deplin conform articolului 4.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide a fi justă și întemeiată soluția instanțelor inferioare privind obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i recalculeze și achite pensia intimatului, în corespundere cu prevederile art. 32 alin.(1) din Legea cu privire la statutul judecătorului, în mărime de 80%, reieșind din salariul mediu lunar al Președintelui Curții Supreme de Justiție în exercițiu.

Totodată, se reține că instanța de apel corect a considerat irelevantă trimiterea la caz a apelantului Casa Națională de Asigurări Sociale referitor la faptul că intimatul nu beneficiază de dreptul la recalcularea pensiei, reieșind din salariul judecătorului în exercițiu pentru perioadă dedusă speței, la prevederile art. III din Legea nr. 60 din 4 aprilie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, care stipulează că, judecătorii care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător, beneficiază de mărimea pensiei stabilită până la data intrării în vigoare a prezentei legi, adică 16 mai 2014.

Or, la data intrării în vigoare a legii menționate, reclamantul/intimatul deja beneficia de dreptul la pensie în mărime de 80% din salariul judecătorului în exercițiu, prin

urmare, norma invocată de către recurentă nu este aplicabilă speței, întrucât nu are efect retroactiv, or, în speță reclamantul a obținut un ”bun” în sensul art. 1 Protocol nr. 1 CEDO, adică ”un drept” înainte de adoptarea și intrarea în vigoare a art. III din Legii nr. 60 din 4 aprilie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (publicată în Monitorul Oficial nr. 115-119/304 din 16 mai 2014).

Respectiv, la acest segment nu pot fi reținute nici alegațiile recurente invocate în cererea de recurs precum că odată ce au fost abrogate prevederile art. 32 din Legea nr. 544/1995, ce admiteau recalcularea pensiei judecătorului ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu sau modificării/creșterii salariului odată cu numirea acestuia în altă funcție superioară celei deținute, pensia judecătorilor care se află în exercițiul funcției nu mai are fundamentare legală de a fi recalculată odată cu majorarea salariului, deoarece acestea contravin circumstanțelor de fapt și de drept menționate mai sus.

În continuare, instanța de recurs remarcă că întru consolidarea soluțiilor instanțele de judecată întemeiat au ținut cont de și de Hotărârile Curții Constituționale prin care aceasta s-a expus asupra dreptului la pensie a anumitor categorii de salariați, inclusiv și a judecătorilor.

În această ordine de idei, Curtea Constituțională prin hotărârea nr. 4 din 27 ianuarie 2000 privind controlul constituționalității unor prevederi din legile care reglementează asigurarea cu pensii a judecătorilor, procurorilor, anchetatorilor Procuraturii și funcționarilor publici, a prevăzut că, la adoptarea unor legi noi și a altor acte juridice este inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului, consfințit în Legea cu privire la statutul judecătorului.

Tot, în jurisprudența Curții Constituționale s-a menționat că un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 și, respectiv, art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are o valoare economică. Un drept patrimonial dobândit ar însemna dreptul la pensie ce se află în plată, care deja are o valoare economică și astfel constituie un drept de proprietate al persoanei (HCC nr.27 din 20 decembrie 2011).

În hotărârea nr. 25 din 27 iulie 2017 Curtea Constituțională a stipulat că stabilirea unor garanții materiale ale independenței judecătorului rezidă, în primul rând, în faptul că ele trebuie să reflecte înaltul statut al judecătorului. De aceea garanțiile materiale ale independenței judecătorului, stabilite de stat, trebuie să fie asigurate și să se respecte necondiționat. Este absolut inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului în procesul adoptării unor legi noi.

Prin hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011 Curtea Constituțională a remarcat Recomandarea CM/Rec(2010)12 a Comitetului de Miniștri către statele membre cu privire la judecători: independența, eficiența și responsabilitățile (adoptată la 17 noiembrie 2010, la cea de-a 1098-a întâlnire a delegaților miniștri), conform căreia: “53. Regulile principale ale regimului de remunerare pentru judecători profesioniști trebuie stabilite prin lege. 54. Remunerarea judecătorilor trebuie să fie pe măsura rolului și responsabilităților lor și să aibă un nivel suficient pentru a-i face imuni la orice presiune menită să influențeze deciziile. Trebuie să existe garanții pentru menținerea unei remunerații rezonabile în caz de boală, concediu de maternitate sau de paternitate, precum și pentru plata unei pensii pentru limită de vîrstă, care ar trebui să fie raportate în mod rezonabil la nivelul de remunerare a judecătorilor în exercițiu. Trebuie introduse

dispoziții legale specifice care să instituie o măsură de protecție împotriva unei reduceri a remunerației care ar viza în mod specific judecătorii”.

Principiul de bază consacrat de Curtea Constituțională în hotărârile sale adoptate la acest subiect este că diminuarea cuantumului pensiei calculate, precum și restricțiile la plata pensiilor, stabilite judecătorilor în modul prevăzut de lege, contravin Constituției, principiilor fundamentale despre independența organelor judiciare, consacrate în rezoluțiile Adunării Generale a ONU nr. 40 din 29 noiembrie 1985 și nr. 146 din 13 decembrie 1985, precum și Carta Europeană cu privire la statutul judecătorului, conform căreia cuantumul pensiei judecătorului trebuie să fie, cât de apropiat posibil de nivelul ultimei sale remunerări.

În corespundere cu art. 4 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

În acest sens, art. 7 din Codul civil, statuează că dacă prin tratatul internațional la care Republica Moldova este parte sunt stabilite alte dispoziții decât cele prevăzute de legislația civilă, se vor aplica dispozițiile tratatului internațional.

Drept urmare, se constată că instanța de apel just a respins argumentul Casei Naționale de Asigurări Sociale precum că prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 52 din 27 iunie 2017 s-a constatat constituționalitatea art. III al Legii nr. 60 din 4 aprilie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, respectiv acesta urmează a fi aplicat în forma în care există, or, prin hotărârea menționată Curtea în pct. 25 subliniază că noile prevederi legale se vor aplica numai pentru viitor și numai pentru persoanele care au solicitat acordarea pensiei după intrarea acestora în vigoare, fără a se aduce atingere drepturilor de pensie stabilite anterior.

În concluzie, se denotă că norma dată nu poate fi aplicată la caz intimatului, care de fapt a dobândit dreptul la pensie anterior.

Din considerentele menționate, Colegiul lărgit notează că instanța de apel a examinat principalele întrebări juridice puse în prezenta acțiune și s-a pronunțat în mod detaliat în privința fiecărui argument invocat pe marginea cererii de chemare în judecată. Totuși, pentru a nu ignora observațiile recurente și circumstanțele speciale ale cauzei (a se vedea, în contrast, *Bochan vs Ucraina*, 3 mai 2007, parag. 84), instanța de judecată a reexaminat problema de drept și a fost de acord cu raționamentul instanței de apel, care a fost completat în faza de recurs pentru a înlătura orice dubiu cu privire la legalitatea actelor judecătorești.

În esență, punctul de vedere al recurente oferit în această fază nu a putut modifica concluziile anterioare (a se vedea *Ruminski vs Suedia*, 2 mai 2017, parag. 32 – 33).

Pe baza celor prezentate, instanța de recurs constată că instanța de apel a determinat corect caracterul raportului juridic dintre părți și legile aplicabile soluționării pricinii, cu completările de rigoare.

Astfel, observațiile recurente au fost ascultate, iar instanța de apel a răspuns la toate argumentele esențiale ale cauzei (a se vedea deciziile de inadmisibilitate în cauzele *Victor Harovschi vs Moldova*, 18 noiembrie 2008; *Fundația pentru Copii Speranța vs Moldova*, 17 octombrie 2017 sau *Calancea și alții vs. Moldova*, 6 februarie 2018, parag. 20, 34 – 35).

Având în vedere problemele de drept ridicate în speță, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. a) și alin. (2) și art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se menține decizia din 23 iulie 2020 a Curții de Apel Bălți, în cauza în contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Muruianu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la declararea nulității refuzului, recalcularea pensiei și achitarea pe viitor a pensiei.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Maria Ghervas

Nina Vascan

Victor Burduh

Nicolae Craiu